

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

56-1

BRNO 2015

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 56
Volume 56

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková,
Olga Lečbychová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík,
Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce
Cover Photography

Želešice. Polotovar sekerky (viz obr. 5, str. 40).
Želešice. Axe blank (see Fig. 5, Pg. 40).

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2015
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2015 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

OLOMOUČ (K. Ú. NEMILANY, OKR. OLOMOUČ)

Ulice Rudolfa Chorého. VK. Ojedinelé nálezy. Záchranný výzkum.

Lokalizace: S-JSTK (X:Y) – 1125987.03 : 547766.86.

V březnu až červnu 2014 byly prováděny při stavbách pěti nových rodinných domků podél ulice Rudolfa Chorého v Olomouci-Nemilanech záchranné výzkumy. Lokalita leží na mírném jižním svahu s nadmořskou výškou 210–212 m. Výzkumy navázaly na předchozí aktivity v letech 2010–2012. Na zkoumaných plochách (793 m²) bylo objeveno 62 sídlištních objektů a část kulturní vrstvy s nálezy z neolitu (kultura s vypíchanou keramikou), eneolitu (kultura s moravskou malovanou keramikou, kultura se zvoncovitými poháry), starší a pozdní doby bronzové (věteřovská kultura, komplex lužických popelnicových polí), doby halštatské, latěnu, střední doby hradištní a novověku.

V zásypu tří zásobnic datovaných jednak do období kultury s moravskou malovanou keramikou (obj. 106) a jednak věteřovské kultury (obj. 100, 104), byly nalezeny zlomky keramiky kultury s vypíchanou keramikou.

Marek Kalábek

Resumé

Olomouc (Kat. Nemilany, Bez. Olomouc), Rudolfa Chorého-Straße. Neolithikum, SBK. Einzelfund. Rettungsgrabung.

PODIVÍN (OKR. BŘECLAV)

„Rybáře“. LnK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Archeologický výzkum probíhal při stavbě inženýrských sítí v lokalitě „Rybáře“. Ve výkopech pro kanalizaci byly zachyceny celkem čtyři zahloubené objekty datované do pravěku, jeden z nich (větší hlíník) lze na základě keramických zlomků přiřadit ke kultuře s lineární keramikou. Polohu výzkumu lze přibližně určit na ZM ČR 1:10 000, list 34-23-03, v linii mezi body 335:39 a 339:31 mm od Z:J s. č.

Ivan Čižmář

Resumé

Podivín (Bez. Břeclav), „Rybáře“. Neolithikum, LBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

POPŮVKY (K. Ú. POPŮVKY U BRNA, OKR. BRNO-VENKOV)

Nová ulice. LnK. Sídliště. Záchranný výzkum.

V prosinci roku 2014 uskutečnili pracovníci Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., záchranný archeologický výzkum v severním úseku Nové ulici v souvislosti s budováním nové splaškové kanalizace. Lokalita se nachází ve východní části intravilánu, na jihovýchodním svahu, který pozvolna klesá k levé straně údolní nivy Troubského potoka. Přesná poloha místa, ležícího v nadmořské výšce od 289 do 294 m, je na ZM ČR 1:10 000, list 24-34-03 určena krajními body o souřadnicích 206:200 a 210:213 mm od Z:J s. č.

Rýha pro splaškovou kanalizaci vedená ve východní polovině stávající uliční komunikace porušila v uvedeném prostoru osm zahloubených sídlištních objektů, z nichž ovšem pouze jeden lze na základě získaného materiálu spolehlivě datovat do kultury s lineární keramikou. S největší pravděpodobností se jedná o pokračování soudobého sídlištního areálu, který je od roku 2003 postupně odkrýván ve východním až jihovýchodním sousedství (srov. níže a Čižmář, Geislerová 2006, 249; Přichystal 2013; 2014).

Michal Přichystal

Literatura

Čižmář, M., Geislerová, K. (eds.) 2006: *Výzkumy – Ausgrabungen 1999-2004*. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno.

Přichystal, M. 2013: Popůvky (k. ú. Popůvky u Brna, okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 54(1), 152.

Přichystal, M. 2014: Popůvky (k. ú. Popůvky u Brna, okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 55(1), 169.

Resumé

Popůvky (Kat. Popůvky u Brna, Bez. Brno-venkov). Bei der Rettungsgrabung auf der Nová Strasse wurde der weiter Teil der bekannten Siedlung der Kultur mit der Linienbandkeramik entdeckt.

POPŮVKY (K. Ú. POPŮVKY U BRNA, OKR. BRNO-VENKOV)

„Pod dědinou“. LnK, MMK. Sídliště, pohřeb na sídlišti. Záchranný výzkum.

V průběhu roku 2014 uskutečnili pracovníci Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., postupně 6 záchranných archeologických výzkumů

na parcelách č. 1624/28, 1624/32, 1624/35, 1624/37, 1624/40, 1624/41 a 1624/43 v trati „Pod dědinou“ v souvislosti s výstavbou různých administrativních, výrobních či skladovacích objektů. Uvedená trať se rozkládá mezi východním okrajem intravilánu Popůvek, tělesem dálnice D1, ulicí Vintrova, respektive silnicí II/602 a hranicí s katastrálním územím Troubsko. Samotné stavbami dotčené pozemky se nachází v nadmořské výšce od 284 do 291 m, na jihovýchodním svahu, který pozvolna klesá k levé straně údolní nivy Troubského potoka. Jejich přesná poloha je na ZM ČR 1:10 000, list 24-34-03 určena krajními body o souřadnicích 209:197, 219:188, 234:193 a 222:203 mm od Z:J s. č.

Celkem bylo prozkoumáno 333 pravěkých zahloubených objektů, které v naprosté většině náležejí kultuře s lineární keramikou a nepochybně představují pokračování dříve zaznamenaného sídlištního areálu (srov. výše a Čižmář, Geislerová 2006, 249; Přichystal 2013; 2014). Odkryty byly především pozůstatky několika stavebních komplexů charakteristických dlouhých nadzemních domů křivě konstrukce, jež byly přibližně shodně orientovány ve směru severovýchod-jihozápad (obr. 13). Největší z domů dosahoval délky 41 m a šířky 6 m. V jejich okolí pak byly nepravidelně roztroušeny běžné sídlištní objekty (zásobní, exploatační a blíže funkčně neurčitelné jámy, jednotlivé křivě jámy), někdy doplněné o hliněné pece podkovité až lichoběžníkovité dispozice s nízkou klenbou a popřípadě se dnem vyloženým kameny či zlomky kamenných podložek. Zatím na Moravě neznámým prvkem je členění části plochy sídliště přínými řadami křivých jam, respektive řadou křivých jam v kombinaci se žlabem zakončeným patrně nárožím (obr. 14). Tyto struktury navíc navazují na obdobnou, ovšem okrouhlou stavbu zachycenou v předchozím roce (Přichystal 2014). Nejbližší analogie pochází ze soudobé lokality Harta-Gátörház ve středním Maďarsku, kde takovéto řady křivých jam vymezovaly čtyřúhelníkové prostory a byly označeny za zbytky ohrad nejasného účelu (Kustár *et al.* 2014). Zajímavou záležitostí je také objev snad lidských kremačních pozůstatků s částí nádoby poblíž okraje jednoho z hliníků. Získaný keramický materiál dovoluje určit rozmezí trvání osady od fáze IIa po stupeň III (dle Čižmář 1998), přičemž byly na některých střepech zaznamenány i železovské výzdobné elementy.

Mimoto byla na východním okraji lokality zjištěna osamocená větší sídlištní jáma, z jejíž výplně byly vedle intruze střepeů kultury s lineární keramikou vyzvednuty zlomky keramických nádob spolehlivě datovatelných do kultury s moravskou malovanou keramikou. Jedná se o dosud první doklad přítomnosti nositelů uvedené kultury v této části katastrálního území.

Ivan Čižmář, Jiří Kala, David Parma, Michal Přichystal

Literatura

Čižmář, M., Geislerová, K. (eds.) 2006: *Výzkumy – Ausgrabungen 1999-2004*. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno.

Čižmář, Z. 1998: Nástin relativní chronologie lineární keramiky na Moravě (Poznámky k vývoji výzdobného stylu). *Acta Musei Moraviae, Scientiae sociales* 83(1/2), 105–139.

Kustár, R., Lantos, A., Hajnalová, M., Sümegi, P. 2014: Výskum neolitického sídliska na lokalitě Harta-Gátörház. *Studia archaeologica Brunensia* 19(1), 22–43.

Přichystal, M. 2013: Popůvky (k. ú. Popůvky u Brna, okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 54(1), 152.

Přichystal, M. 2014: Popůvky (k. ú. Popůvky u Brna, okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 55(1), 169.

Resumé

Popůvky (Kat. Popůvky u Brna, Bez. Brno-venkov). Bei der Rettungsgrabung in der Flur „Pod dědinou“ wurden die weitere Teile der bekannten Siedlung der Kultur mit der Linienbandkeramik entdeckt. In einer Lehmgrube wurde vielleicht die menschliche Brandbestattung gefunden. Zusätzlich wurde eine Siedlungsgrube der Kultur mit mährischen bemalten Keramik untersucht.

Obr. 13. Popůvky. Půdorysy domů. Foto I. Čižmář.

Abb. 13. Popůvky. Die Grundrisse der Häuser. Foto I. Čižmář.

Obr. 14. Popůvky. Lineární struktury. Foto I. Čižmář.
Abb. 14. Popůvky. Die Linearstrukturen. Foto I. Čižmář.

POPŮVKY (K. Ú. POPŮVKY U BRNA, OKR. BRNO-VENKOV) „Pod šípem“. MMK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Od listopadu 2013 probíhal záchranný archeologický výzkum v Popůvkách u Brna, v trati „Pod šípem“. Právě zde byla zahájena výstavba komunikací a inženýrských sítí pro další kolonii rodinných domů. Polohu stavby lze přibližně určit na ZM ČR 1:10 000, list 24-34-03, v linii mezi koordináty 142:242, 155:239, 157:247, 162:253, 148:262, 143:255 mm od Z:J s. č. Jak se dalo čekat podle již dříve provedených výzkumů v blízkém okolí, podařilo se na všech skrytých plochách zachytit intenzivní osídlení kultury s moravskou malovanou keramikou v podobě velkého množství zahloubených objektů (více než 180; obr. 15, 16) rozměrově začínajících od malých kúlových jamek až po rozsáhlé hliníky. Zásypy objektů poskytly velké množství především keramického materiálu nesoucího všechny typické znaky pro výše uvedenou kulturu (malovaná výzdoba, zlomky hliněných plastik, jemná keramika, mísy na nožce, typické plastické prvky, štípaná i broušená industrie, atp.). Intruzi na lokalitě tvoří několik střepů kultury s lineární keramikou, jednu jámu lze přiřadit do pozdní doby bronzové.

V prosinci byla věnována zvýšená pozornost také prostoru nedalekého, toho času vypuštěného Dolního rybníka ležícího na Augšperském potoce. Zde se v rozbahněném dně podařilo nalézt několik zahloubených objektů, jejichž zběžným vzorkováním bylo zjištěno, že náleží taktéž kultuře s moravskou malovanou keramikou. Nežli však došlo k jejich vlastní exkavaci, byl rybník znovu napuštěn a z výzkumu objektů tak prozatím sešlo.

Ivan Čižmář

Resumé

Popůvky (Brno-venkov District), „Pod šípem“. Neolithic, Moravian Painted Ware Culture. Settlement. Rescue survey.

Obr. 15. Popůvky, „Pod šípem“. Závěrečné čištění hliníku kultury s moravskou malovanou keramikou.
Fig. 15. Popůvky, „Pod šípem“. Final cleaning of a Moravian Painted Ware Culture clay-pit.

Obr. 16. Popůvky, „Pod šípem“. Pohled na část plochy výzkumu od východu.
Fig. 16. Popůvky, „Pod šípem“. A part of the excavation area from the East.

PRAVČICE (OKR. KROMĚŘÍŽ) „Losky“, Pravčice 2. LnK. Sídliště. Záchranný archeologický výzkum.

V návaznosti na stavbu přeložky produktovodu proběhl archeologický výzkum v trati Losky. Skrytá plocha se nacházela severně od místa výzkumu z let 2009–2010 (Kalábková *et al.* 2010; Peška *et al.* 2011; Peška, Tajer 2010; Tajer 2011).